

הנחיות שילוט בחירות לכנסת ה-21 אפריל 2019

ההנחיה נועדה לפעילי מפלגת זהות המצויים בשטח ומבקשים לתלות מודעות תעמולתיות וחומרי ההסברה וכן, להבהיר את אופן הצבת/תליית השלטים בתחומי הרשויות המקומיות לפי הוראות החוק ובכך למנוע הגשת כתבי אישום וקנסות על ידי הרשויות המקומיות לפעילים, בשל הצבת שלטים פוליטיים, לכאורה בניגוד להוראות חוקי העזר הרלוונטיים.

חשוב לדעת

1. ברשויות המקומיות (רשות מקומית היא עיר, מועצה מקומית, יישוב, מושב וכיוצא באלה) קיימת חקיקה המסדירה את אופן הצבת השילוט באמצעות חוקי עזר עירוניים. לרוב, אלו חוקי עזר המשתנים בין תחומי השיפוט השונים (קרי בין עירייה לעירייה) אך מה שמשיק בין כולם – הוא הרצון להבטיח מראה נאה של העיר, את הניקיון בתחומה, מניעת נזק לרכוש ובטיחות העוברים ושבים.
2. אין חיקוק אחד שממצה את הסוגיה בכללותה, לכן, אין להסתמך על חוק מסוים יחידני שהנכם סבורים שהוא מתאים. כך למשל החיקוקים המתאימים לסוגייתנו הם בין היתר: חוק איסור לשון הרע; חוק העונשין; פקודת התעבורה, חוק הדרכים (שילוט); חוק הדגל, הסמל והמנון המדינה; וכמובן חוק הבחירות דרכי תעמולה.
3. עיקרו של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959 (להלן: 'חוק דרכי תעמולה') – נועד להבטיח את הגינות המאבק הפוליטי ושוויון ההזדמנויות להשתתף בו. בעוד מחד חוק דרכי תעמולה מסדיר את העניין הפוליטי מאידך חוק עזר עירוני מסדיר את נראות העיר, על כן, לא תתקבל טענה לפיה חוק דרכי תעמולה גובר על חוק עזר עירוני.

הגבלות

4. מודעות מודפסות המוצגות ברבים (סעיף 10 לחוק דרכי תעמולה):
 - 4.1. המודעה לא תהא גדולה מ-50 על 70 סנטימטר. *הגבלה זו לא תחול על שלט הנושא אך ורק אות וכינוי שאושרו כדין לרשימת מועמדים.
 - 4.2. המודעה תישא את שמו ומענו של המדפיס שהדפיס אותה ושל האדם האחראי להזמנתה. אם פעל אותו אדם מטעם סיעה – תישא המודעה את שם הסיעה.
5. מודעות מודפסות המתפרסמות בעיתונים יומיים, בשבועונים או בירחונים:
 - 5.1. המודעה לא תהא גדולה מ 40 אינץ';
 - 5.2. לא תפורסם יותר ממודעה אחת ביום מטעם כל מפלגה בעתון אחד.
 - 5.3. לא תפרסם מפלגה יותר מ 10,000 אינץ' בסך הכל במשך שלושת החדשים לפני יום הבחירות.

5.4. המודעה תישא את שמו ומענו של המדפיס שהדפיס אותה ושל האדם האחראי להזמנתה. אם פעל אותו אדם מטעם סיעה – תישא המודעה את שם הסיעה.

היכן מותר להציב שילוט

6. ישנה קביעה לעיקרון של הדבקות מודעות ב: על לוחות מודעות, על מטה בחירות או על דירת מגורים – ולא במקומות אחרים.

מה עומד מאחורי הדרישה?

7. בעוד כי חוק דרכי תעמולה היא הסדרת 'כללי המשחק' ההוגנים ושוויניים על התחרות הפוליטית, חוק העזר העירוני נועד לשרת הגנה על חזות פני העיר ועל ערכים אסתטיים ובטיחותיים.

האם חוק העזר העירוני גובר על חוק דרכי התעמולה בעודו חוק שחוקק הכנסת?

8. לא. על אף האמור לעיל, לא רשאית הרשות המקומית לאסור כליל, במסגרת משטר הרישוי, הצבת שלטי תעמולה על דירת מגורים או על מבנים המשמשים מטות מפלגתיים.

9. בהתאם לעיקרון זה, הרי הרשות גם מוגבלת מלהתיר הצבת שלטים כאלה על מבנים אחרים אשר חוק דרכי תעמולה מונע הצבת מודעות עליהם.

דרישה לאכיפה שוויונית

10. אכיפה שוויונית של הוראות החוק על כלל הכפופים לו היא ערך עליון במשטר מתוקן. אין לקבל בשום אופן מציאות לפיה מדיניות אכיפת החוק ויחידות הפיקוח של העיריה הופכות כלי שרת במאבק הפוליטי.

11. בעניין דומה, נקבע על ידי בית המשפט העליון, כי אכיפת החוק ותלישת מודעות המופנות כנגד ראש העיריה, תוך הותרת מודעות אחרות על מקומן – מהווה אכיפה בררנית ופסולה (בג"צ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר שבע, פ"ד נג(3) 287).

12. השוויון הוא ערך בסיסי שביסוד חוק דרכי תעמולה (ת"מ 3/93 סיעת מר"צ נ' מר טדי קולק, ואח' (פורסם ביום 25.8.1993)).

תחולת חוקי עזר (מועדות ושלטים) על הפגנות ואסיפות

13. ככל שהוראות חוק עזר (מודעות ושלטים) מתיימרות להשליט משטר רישוי ופיקוח של הרשות המקומית על שילוט הנישא בהפגנה ו/או אסיפה – הרי הן בטלות. חוק העזר לא נועד ליצור

מנגנון רישוי על שילוט זמני במהותו. סוגיה זו מוסדרת באמצעות פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א – 1971, הקובעת את המנגנון הרישוי

מסקנות

14. על הרשויות המקומיות החובה לוודא קיום כמות מספקת של שטחי פרסום, בפיזור מתאים בתחומי הרשות המקומית. היעדרם של שטחי פרסום, יחד עם מדיניות אכיפה קשוחה – עשויים לגרום פגיעה קשה ובלתי הכרחית בחופש הביטוי ובאפשרות של ניהול תעמולת בחירות אפקטיבית ולגיטימית.

15. יש לוודא כי הרשויות המקומיות קבעו מבעוד מועד את אמות המידה לחלוקה על שטחי הפרסום לרשימות השונות על לוחות המודעות – ולפרסמן באופן נאות.

16. חוק העזר יאפשר לתושבים לתלות שלטים בדירות מגורים, תוך הסדר הנושא הטכני של גודל, צורה וחומר ממנו עשוי השלט, ללא התערבות בתוכן וללא הטלת אגרה של שילוט זה.

סיכום

17. לאור כך שמדובר בתקופת בחירות רגישה במיוחד, הרשויות המקומיות ישימו דגש על תיעוד השילוט, אופן הצבת וכו'. יכול ולא יפנו אליכם מיד, אך את הקנסות וכתבי האישום יידאגו להמציא למטה הבחירות. אנא מכם, בכל מקרה בו אינם בטוחים לעניין הצבת שלט, יש ליצור קשר עם הממונה מטעמי לעניין זה עו"ד עידן יעיש, בנייד 050320234 או באמצעות מסרון באפליקציית ה WhatsApp.

בברכת הצלחה גדולה לכולנו

עו"ד יסכה בינה
יועצת משפטית מפלגת זהות